

Ordförandeskifte i Riksförbundet

Ordförandeklubban överlämnas av Pirkko Ahlin till Irja Olsson. Kommunalrådet Leif Johansson i Kungälv övervakar ceremonin. Foto: Arja Kerttula.

Irja Olsson efterträder Pirkko Ahlin som ordförande för RFK. Valet vid Riksmötet i Kungälv var enhälligt och noggrant förberett.

Det blev än en gång ett lyckat arrangemang. Värmen och gemenskapen var påtaglig. Även seminariedelen med intressanta föredragshållare och diskussioner blev uppskattad.

Fylligt reportage från Kungälv på **sidorna 4-5**.

Presentation av vår nya ordförande på **Sista sidan!**

Solskenshistoria med mycket tragik

Jarkko Larsson fick äntligen, efter 55 år av ovisshet, träffa sin syster Leena. Det skedde i en TV-studio i Stockholm.

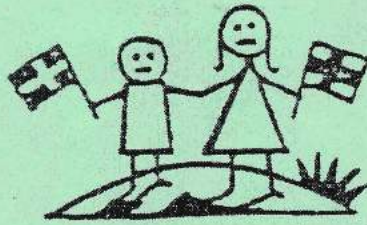
Men det som i TV 3:s "Spårlost försvunnen" såg ut som en solskenshistoria döljer en mörk, otäck bakgrund.

Historien om Jarkko och hans syskon visar hur rättslösa de finska krigsbarnen var, särskilt om de inte hade några föräldrar kvar i livet som kunnat reagera för missförhållandena.

Den skakande berättelsen läser du på **sidorna 6-9**.

Syskonen Jarkko och Leena möttes i en TV-studio, efter 55 ovissa år.

Riksförbundet
Finska krigsbarn

Från redaktionen

Ordförandeskiftet i Riksförbundet behandlas på annan plats i detta nummer. Jag vill i alla fall i denna spalt tacka Pirkko Ahlin för det goda samarbetet.

Som jag sa i Kungälv: Hon har varit en bra ansvarig utgivare – hon har låtit mig skriva precis vad jag vill! Samarbetet med Irja Olsson som ny ansvarig utgivare kan knappast bli bättre, men lika bra. Lycka till – även i den rollen!

Ett av förbundets syften är ”att bilda opinion mot åsidosättande av barns rättigheter”.

De är mycket olika i olika delar av världen. Utefter Afrikas kust efterspanas skepp med barnslavar. Vi som trodde att slaveriet är avskaffat världen över sedan mer än hundra år hade fel. Barnslaveri är fortfarande en skrämmande realitet.

Barns rättigheter har i alla fall ökat, åtminstone i den civiliserade delen av världen – om man får uttrycka sig så. Det innebär ju att det finns områden, länder, som vi inte anser civiliserade.

Detta nummer domineras av historien om Jarkko Larsson och hans ”spårlöst försvunna” syster, och om hans ännu mer spärlöst försvunne bror. Det är en tragisk historia med grava anklagelser om sexuellt ofredande, (döds)misshandel och mord.

Den visar hur **rättslösa** de finska krigsbarnen var. Framför allt sådana som inte hade sina föräldrar kvar i livet, eller någon annan nära släkting som brydde sig.

Berättelsen visar med all önskvärd tydlighet att kontrollen av fosterhemmen i Sverige hade stora brister.

I detta sammanhang bör naturligtvis framhållas att de flesta finska krigsbarn hamnade i goda händer. Jag vill gärna tro att detta fall är **det värsta av undantagen**.

Jarkkos historia avslöjar också en ofattbar brist på vilja från de finländska myndigheternas sida att hjälpa till när det gällde att spåra hans försvunna syster. Två brev till folkbokföringen i Helsingfors förblev obesvarade.

Det hade varit enkelt för dem att spåra systemen, lika enkelt som det var för mig och redaktionen för ”Spårlöst försvunnen”. Även om grundläggande basuppgifter som födelsedata sänkades.

Det hör till vanlig **hövlighet** att besvara brev. Finns det ordet på finska?

Kai Rosnell, chefredaktör

Detta nummer av MedlemsNytt är tryckt hos *Ekonomi-Print AB*, Stockholm, i maj 2001.

I detta nummer:

Från redaktionen	sid 2
Ordförandena har ordet	3
Riks 2001 i Kungälv	4-5
”Spårlöst försvunnen”	6-7
Sköterskan var patient	8
Mellanbrodern spärlöst borta	9
Tack, Mustonen	9
Historielektion på Beredskapsmuseet	10
Gotland. Rehabilitering. Guldspaden m m	11
Verksamhetsberättelsen 2000	12
Ekonomisk berättelse. Kryssning. Kemi	13
Inbjudan till S:t Michel	14
RFK-info. På gång. Styrelsen	15
Irja Olsson, presentation	16

I nästa nummer:

Forskningsobjekt
Rapport från S:t Michel
Fler berättelser - och dikter!!!

Balans

Människor är som skogens träd
Arters rikedom skapar
den ekologiska balansen
i samklang med naturen.
Genom kärlek och vänskap
ger vi växtkraft åt varandra.

Tuulikki Kristiansson

Tänker du flytta?

Meddela redaktionen - annars missar du tidningen!

Utgivningsplan

Nästa nummer av MedlemsNytt utkommer i slutet av september, deadline 17 sept, nr 4 i slutet av november, deadline 19 nov.

Årsprenumeration SEK 60:-- (för icke-medlemmar) till RFK:s pg 424 54 97 - 5.

I Finland FIM 50:-- till Kai Rosnell, bankkonto (Porin Osuuspankki) 570081 476 212. **Glöm inte ange namn, adress och vad betalningen avser.**

Redaktionen för MedlemsNytt:

Irja Olsson, ansvarig utgivare, Arentvägen 5, 806 48 Gävle. Tel 026-167678. E-post:

irja.olsson.gle@telia.com

Kai Rosnell, chefredaktör (redigering, layout), Köllängsv. 10, 741 42 Knivsta. Tel: 018-380009.

E-post: *kai.rosnell@home.se*

Gunnar Sältin, Odengatan 47, 4 tr, 113 51 Stockholm. Tel: 08-6731869.

Gui Emanuelsson, Mjölnerbacken 15, 4 tr, 174 48 Sundbyberg. Tel: 08-7333187. E-post:

gui-sture.emmanuelsson@telia.com

— Ordförandena har ordet: —

Karlstad i maj 2001

Kära vänner!

Varmt tack för all den erkänsla jag fått i samband med avslutningen av mitt ordförandeskap för RFK. Tack för den hyllning jag fick under Riksmötet i Kungälv. Tack också för alla brev och telefonsamtal.

Det känns rätt att avsluta detta arbete just nu. Fyra år känns "lagom" för ett byte av en så viktig post som ordförande för ett riksförbund.

Med största förtroende överlämnar jag detta arbete till Irja Olsson och den delvis nya styrelsen. Det finns många uppgifter att ta itu med. Jag vill önska dem "Lycka till" i detta förtroendefulla arbete att leda ett för oss alla så viktigt förbund som RFK.

Som jag redan har berättat tar jag nu itu med uppgiften att sammanställa den enkät som har skickats ut till samtliga medlemmar. Drygt 200 enkäter har i dagarna kommit in.

Jag vill ännu en gång uppmana er som inte har besvarat den att snarast skicka in den till mig. Alla svar är lika viktiga. Även om det kan kännas svårt att tänka igenom frågorna så vill jag uppmana er att ändå göra det.

Några har skrivit att svåra minnen och känslor har kommit upp till ytan. Det har känts jobbigt men efteråt har man upplevt det positivt att en gång för alla ha kommit igenom det svåra man upplevt. Alla svar behandlas naturligtvis konfidentiellt. Själv har jag gett mig tystnadsplikt. Ni som skrivit ner era berättelser kommer alla att tillfrågas om de blir aktuella för publicering.

När detta skrivs har de första riktigt varma försomrardagarna kommit. Vi har återigen upplevt ett årsmöte. Som alltid var det lika roligt att träffa alla vänner från Sverige och Finland. Från Danmark hade ingen kunnat komma denna gång. Men kontakterna med er som bor i Danmark hoppas vi ska fortsätta.

Jag vill också tacka Göteborgsföreningen med Pentti Käppi i spetsen för ett väl genomfört arrangemang. Tack!

Under dessa år har jag fått många nya vänner. Jag hoppas att den kontakten kvarstår. Hör gärna av er. Adress och telefonnummer är fortfarande desamma.

En riktigt skön sommar önskar jag er alla. Med detta överlämnar jag nu ordet till RFK:s nye ordförande Irja Olsson.

Pirkko

Kära vänner!

Gävle i maj 2001

Jag vågar mig på att använda samma öppningsreplik som Pirkko, trots att jag är ny som ordförande, för jag togs emot i Kungälv med samma värme och vänskap som Pirkko.

Många av er har jag träffat vid möten på olika håll både i Finland och här hemma så helt obekanta är vi inte för varann.

Som det framkommer på annat håll i tidningen är jag ett krigsbarn från Kemi, och jag återvände dit efter vistelsen i Sverige 1944-45. Detta gör att jag är den första ordföranden i RFK som inte blev adopterad eller av andra skäl blev kvar i Sverige efter kriget.

Dock har jag bott i Gävle 40 år, är gift med en gävlebo, har familj, en stor släkt, samt nästan hela mitt sociala nätverk på den här sidan av Bottenviken. Så jag är väl förankrad i den svenska kulturen och samhället.

Men jag har en stor och kär släkt även i Finland och självfallet är jag stolt över mitt finska språk och min finska bakgrund. Det är en rikedom att få ta del av två kulturer och vara hemma i båda. Alla har vi ju den finska bakgrunden, mer eller mindre uttalat, och ett har vi definitivt gemensamt: vi är krigsbarn. Vi har alla gjort en resa, och den tar aldrig slut.

Säkerligen har denna erfarenhet väckt mitt samhällsengagemang och påverkat yrkesvalet.

Riksförbundet kommer även i fortsättningen att stödja och uppmuntra till forskning av barnflyttningarnas orsaker och följder. Förbundet har för närvarande inga egna medel till detta, men genom intensifierad information får vi kanske de olika lärosätena, universiteten och högskolorna i de nordiska länderna att ta sig an forskningen.

Vi har även den yngre generationen att tänka på. Hur har våra upplevelser påverkat våra barn? Den frågan dyker upp allt oftare och kräver svar. Och självfallet bör vi försöka få hela familjen med i vår verksamhet.

Avslutningsvis ber jag nu att få tacka Pirkko Ahlin för hennes stora insats som ordförande för Riksförbundet. Hon har inte sparat någon möda för att föra fram våra frågor och med värme, lugn och kunnighet lett arbetet i styrelsen. Jag kommer att sakna hennes engagemang, men är glad över att hon blir kvar i dokumentationsgruppen och kommer att lägga all sin kraft i det arbetet.

Tack Pirkko!

Och er andra önskar även jag en lagom varm sommar.

Irja

Gemenskapen värmdde

i kyligt Kungälv

Ett lyckat Riksmöte – igen!

Den varma gemenskapen på Riks 2001 i Kungälv kompenserade väl det kyliga vädret, grått, regnstänk på lördagen, kall sol på söndagen.

Generalkonsul **Anja-Riitta Ketokoski** öppnade träffen, inbjöd oss till ett samarbetsprojekt "Finnkampen", utnämnde oss till "kulturkonsuler" och presenterade professor **Pirjo Kukkonen**, språk-, kultur- och kommunikationsforskare i Helsingfors.

Hon skulle tala om "Mitt språk, mitt liv, mitt allt" på ett vetenskapsseminarium i Göteborg samtidigt. Hennes forskning och erfarenheter angår oss i högsta grad.

Årsmötet, under säker humoristisk ledning av kommunalrådet **Leif Johansson**, klarades utan större problem. Den ekonomiska redovisningen fanns då inte utskrivna på papper, därför tar vi in den i denna tidning liksom verksamhetsberättelsen.

Kan finska också

Eftersom **Pirkko Ahlin** efter fyra år av sagt sig uppdraget som ordförande måste vi välja en ny. Jag tror att **Irja Olsson** är ett bra val, kunnig och engagerad liksom sin företrädare, dessutom också finskspråkig.

Avgående ordföranden **Pirkko Ahlin** avtackades med en kantele av efterträdaren **Irja Olsson**.

Det märktes inte minst när hon översatte **Pirkko Ahlins** hälsningstal för de många finskspråkiga gästerna. **Irja** lyckades med konststycket att över-

sätta den dikt av **Stig Dagerman**, som **Pirkko** avslutade med, till finska!

Kantele till Pirkko

Som minnesgåva fick **Pirkko** ta emot en äkta finsk femsträngad kantele. "Ett instrument som bör finnas i alla hem med finländsk anknytning", som **Irja** uttryckte det.

Ostkustens Finska Krigsbarn blev ny medlem i RFK med en rivstart: **Leila Ulvemo** blev ny sekreterare i RFK efter **Pentti Käppi**.

Riks 2002

Nästa årsmöte med RFK kommer att äga rum i Gävle, preliminärt 11-12 maj på Hotell Hilton, f.d Stadshotellet. Där firas samtidigt RFK:s tioårsjubileum. Något att se fram emot.

Gävle-Dala och Mellansverige, som gemensamt arrangerar, vill göra evenemanget lättillgängligt för hela familjer, även krigsbarnbarn alltså.

Festsupén blev som vanligt på Nordiska Folkhögskolan, glad, med sång och musik, men usel akustik. Flera av deltagarna har uppmanat mig

*Marjatta Wallenius instruerar **Erkki Huhtinen** i konsten att hissa en flagga.*

Inte en siffra rätt i statistiken?

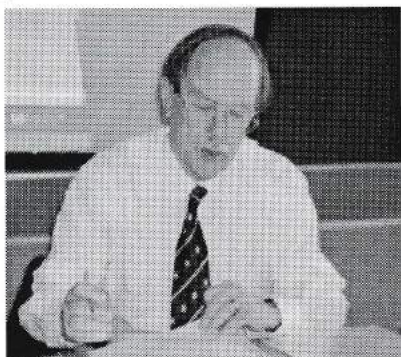
Forts fr föreg sida

att ge en särskild eloge till kökspersonalen och den utmärkta snabba förstärkningen i form av Penttis dotter Sandra Käppi och hennes kompisar.

Att inte höra till

Seminariedelen av Riksmötet blev också mycket uppskattad. **Ann-Maj Danielsen** berättade om tillkomsten av boken "Att inte höra till", med assistans av undertecknad.

Hennes öde, hennes upplevelser vid återkomsten till Finland, är dessbättre inte representativt för krigsbarnen. Men det visar på spännvidden: från högsta lycka till djupaste tragik.

Eric De Geer vill revidera siffrorna om barntransporterna. Men några "korrekta" siffror finns inte.

Eric De Geer, docent i Uppsala, påpekade att de siffror vi vanligen nämner i frågan om antalet finska krigsbarn som blev kvar i Sverige med säkerhet är felaktiga. Vi var snarare under 7 000 än cirka 15 000. Och vi var inte 70 000 totalt, kanske cirka 65 000 som gjorde 70 000 resor.

Vad har siffror för betydelse? Är det inte de enskilda ödena som är viktiga?

Mindre katastrof

Förvisso. Men kommunisterna i Finland har gjort stor sak av att så många som 15 000 barn "förlorades" till Sverige under och efter kriget. Att "tappa bort" 7 000 är inte en lika stor katastrof, och att påpeka det ger inte lika många politiska pluspoäng.

Eric De Geers föredrag orsakade en lång diskussion, många inlägg och kompletteringar, och Pentti Käppi hade fullt jobb att hänga med i översättningen. Han var fantastisk: varje gång lyckades han i den finskspråkiga ver-

Sedlarna vägde lättare än böckerna för Pauli Lampinen.

sionen smyga med någonting om sin egen familjs öden!

"Inte en siffra rätt", sammanfattade **Reino Lamminheimo** diskussionen. Ingen vet den exakta siffran.

Förbi statistiken

Ingen vet heller den rätta siffran för hur många finländska barn som blev adopterade i Sverige, eller hur många som dog här som barn.

Många blev helt enkelt inte registrerade. Något tusental reste privat, många tog sig över gränsen i norr förbi statistiken.

Pauli Lampinen glädde sig åt att slippa släpa med sig några böcker tillbaka till Jyväskylä. De exemplar av "Pitäkää mukuloista huolta" som han hade med sig gick åt.

Han berättade om tillkomsten av

boken, framför allt enkäten och analysen av den. Det skall bli intressant att se vad RFK:s enkät ger för resultat. Ett hästjobb för Pirkko Ahlin!

Vi var cirka 130 deltagare på Riks 2001, därav en hel busslast (35 personer) från Finland. Många var med för första gången, bland dem **Erkki Mannerback** med hustrun **Riitta** från Holmsjö i Blekinge. Det var samme Erkki som hans bror **Pertti Mustonen** i Buenos Aires skrev fyra sidor om i förra numret av MN!

Sammanfattningsvis: en mycket lyckad krigsbarnsträff. Göteborgsföreningen har all heder av arrangemanget.

Text och bilder: Kai Rosnell

Känner ni igen den glade gossen från förra numret av tidningen: Erkki Mannerback med hustru Riitta.

”Spårlöst försvunnen” - en förskräcklig historia

Det såg ut som en ”sol-skenshistoria”: ett (f d) krigsbarn finner sin ”spårlöst försvunna” syster.

Det visade sig att under den lyckliga ytan döljs ett mycket tragiskt öde. Ja, t r e mörka öden. Eller flera...

Om någon är ”försvunnen” så är det inte en syster, utan en bror! (Se nästa uppslag!)

Det är den historien du får läsa nu.

Jarkko Larsson i Höganäs (bilden till höger) hade tappat kontakten med sin syster Leena.

Han var bara sex år när Leena återvände till Finland, och han visste inte när hon var född.

Han försökte få hjälp från Finlands ambassad i Stockholm. Där hänvisades han till folkbokföringen i Finland (Helsingfors).

Två gånger skrev han dit. Ingen reaktion. Inget svar.

Jarkko provade med ”Spårlöst försvunnen” i TV 3, tog kontakt med redaktionen för programmet och berättade om den ”försvunna” system.

Registerkortet

På så sätt blev Riksförbundet Finska Krigsbarn inblandat. Kunde jag hitta data om systemen i något arkiv?

En enkel match. Leena Saarinen födelsedata fanns på registerkortet. Med ledning därav kunde redaktionen för ”Spårlöst försvunnen”, via Magistraten i Helsingfors, spåra Leena, ta kontakt med henne och ordna ett sammanträffande i TV-studion, sedan man dokumenterat sökvägarna med film och kamera.

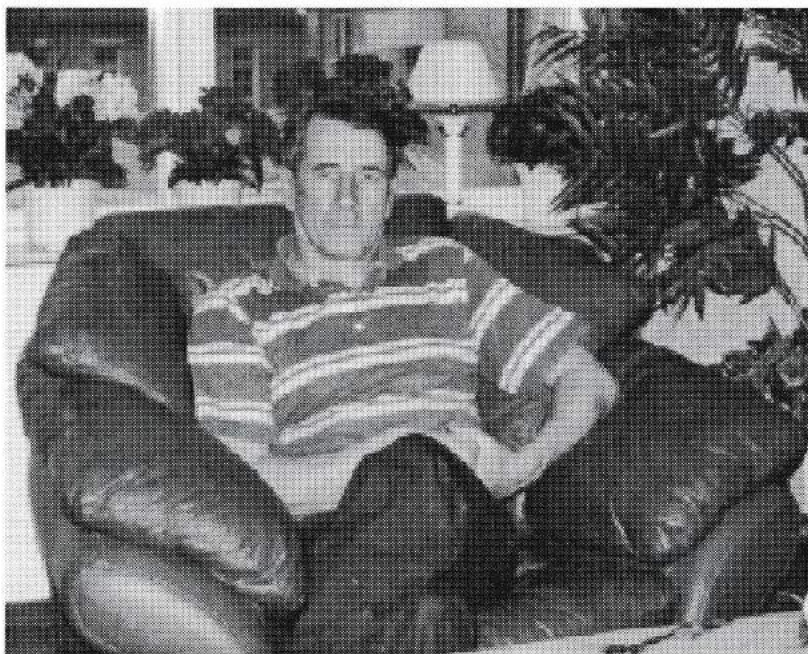
En lycklig återförening!

Många frågor uppstod. En del besvarades i TV-programmet.

Breven gömdes

Varför bröts kontakten mellan systerkonen?

Det var fosterfadern, Jarkkos

adoptivfar, som gömt alla de brev som Jarkko skrev till sin syster. Efter adoptivfaderns död hittade han en kartong gömd under trappan. Där fanns också Leenas brev till Jarkko.

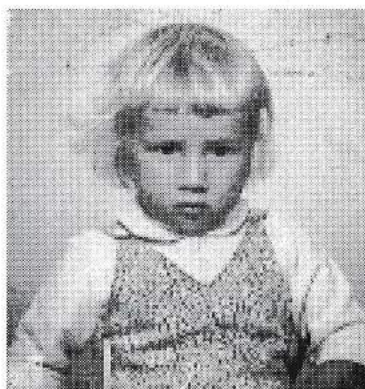
– Först blev jag alldeles stel, sen heligt förbannad, slängde breven framför ansiktet på min adoptivmor och frågade varför i h-e jag aldrig hade fått dem, berättar Jarkko.

Hon ”visste” ingenting, skyllde på adoptivfadern.

Ofredande

Leena hade lämnat Sverige i september 1946.

– Dom ville nog bli av med henne, minns Jarkko. Därför var dom elaka mot henne, och senare har jag fått veta

att han tafsade på henne. När hon reste sa hon att ”jag kommer och hämtar dig så fort jag kan” och vi grät båda. Men hon kom aldrig.

Leena bekräftar allt: hon var rädd för fosterfadern, försökte undvika att bli lämnad ensam med honom. Det var också därför hon föredrog att resa hem till Finland.

Piga hos moster

Det var inte lätt för Leena i hemlandet. Hon visste inte var hon skulle bo. Knappt två månader efter det att systerkonen rest från Nystad till Sverige (i maj 1942) dog modern, som var ensamstående.

Leena hamnade hos en moster som hade sex barn och behövde en billig hemhjälp.

– Jag blev piga där, utan lön, och fick inte fortsätta i skolan. Jag var bara elva år då, berättar Leena.

Konfirmationsfotot

Efter några år rymde hon sin väg, till en pojke hon blivit bekant med och som hon senare gifte sig med.

– Jag skrev brev till Jarkko men fick aldrig svar. Jag trodde först att han inte ville ha kontakt, eller att han inte kunde läsa breven eftersom jag

”En höger i magen fällde honom. Jag tog tusen kronor och försvann.”

skrev på finska. En gång kom i alla fall ett livstecken. Ett kuvert med Jarkkos konfirmationsfoto, men inte ett ord text. Jag begrep att det var Jarkkos bild för kuvertet kom från fosterföräldrarna.

Hur hade Jarkko det?

– Medan Leena var där var det riktigt bra, men fosterföräldrarna grälade jämt. Och sen kom jag aldrig riktigt överens med min adoptivfar (jag blev adopterad 1947). Han klagade på allt jag gjorde, jag var en ”oduglig finnunge”, eller ”finnjävel”. Han sparade inte på örfilarna, jag grät mig till sömns många gånger och undrade var Leena fanns.

– Det stämmer. Jag fick ta emot allt, Jarkko fick vara i fred medan jag var där, minns Leena.

Sommarbarn

När Jarkko var åtta år måste han hjälpa till på gården. Två föregående somrar hade adoptivfadern tagit emot ett par finska barn som skulle ”äta upp sig” över sommaren. Dem satte han i arbete direkt, och enligt Jarkko fick de stryk också.

Den andra sommaren lovade en av pojarna att anmäla adoptivfadern. Han fick inga fler ”sommarbarn”.

Inga brev från Finland, åren gick med skola och ”drängjobb”, Jarkko kände sig mer och mer ensam.

Slipade kniven

– En morgon, det var under sommarlovet 1954, vaknade jag av att någon trevade under täcket, berättar Jarkko. Jag blev rädd och skrek till. Han gick därifrån, i dörren vände han sig om och hånflinade.

– Ett par dagar senare vaknade jag igen, då hade han kommit under pyjamasen. När han hade känt på det han skulle gick han. Jag talade om det för hans fru men hon sa att ”du bara drömmer”.

– Nån dag senare slipade jag en kniv som vi skar upp halmbalar med och provade eggen mot en buske. När han kom gående sprang jag ifatt ho-

Den försvunna systemen Leena Borenius, född Saarinen.

nom och sa att ”titta här, så här gör jag med en viss del av din kropp om du kommer fler gånger”, och skar av en kvist. Han kom aldrig mer.

Jarkko insåg så småningom att han inte kunde vara kvar på gården. Han fick ju inte betalt hemma, men jobbade ihop lite sparpengar här och var.

”Fick” motorcykel

En dag sa han till adoptivfadern att han ville ha en motorcykel. Blankt nej förstås.

– Då försvinner jag och du får klara dig själv, sa jag till honom. Jag jobbade ingenting på två veckor. Då sa han att ”gå och ta körkort så köper jag en motorcykel till dig”. Körkortet klarade jag snabbt, och jag fick en mc. Då kände jag mig stor.

Jarkko försäkrade sig om ett jobb som skogsarbetare och hade ett hyresrum klart inne i stan, utan adoptivföräldrarnas vetskap. Men han behövde pengar som starthjälp.

– Jag sa att nu vill jag ha min lön. ”Du har två år kvar att betala på din mc”, svarade han. Då tryckte jag in

Jarkko på polyfoto, taget under tiden i Kopparberg 1942-44.

honom i väggen, och en ordentlig höger i magen fällde honom. Jag tog tusen kronor ur plånboken och försvann, berättar Jarkko.

Hotade befålet

– Efter en vecka kom polisen. Jag berättade som det var. Åklagaren lade ner ärendet.

När det var dags att göra militärtjänsten blev Jarkko tvungen att flytta ”hem” igen.

– Han började som vanligt. Jag sa att nästa vecka ska jag lära mig att döda, kanske jag börjar träna nu. Det blev en ny polisanmälan. Jag skratade åt dom och bara nekade.

Närmaste befålet i lumpen började trakassera Jarkko.

Ett tidigt minne

– När jag var ensam med honom en gång sa jag att ”om du fortsätter så här så nitar jag dig för alltid, även om det kostar mig tio år”. Trakasserierna upphörde direkt.

Jarkko var knappt två år gammal när han kom till Sverige. Man har svårt att tänka sig att han hade några minnen av tiden i Finland.

– Jo, jag minns en sak. Det var ett hus som brann, jag låg i ett dike, och ute på en åker sprang en person omkring. Det brann i ryggen på honom.

Många gånger har Jarkko i sin bitterhet och förtvivlan förbannat den ryske bombaren: ”Hundra meter längre åt höger och jag hade sluppit ifrån allt detta!”

Schack, dragspel

Så småningom fick Jarkko jobb på ett företag i Höganäs. Han arbetar fortfarande på samma ställe.

Han gifte sig 1970, är duktig schackspelare, kan dra Säckijärven polkka på dragspel för sin Kristina (”Jag levde på att spela dragspel ett par år.”), och odlar rosor, potatis, gurka och jordgubbar i koloniträdgården.

Text: Kai Rosnell

**Läs mer på
nästa uppslag!**

Jarkkos sköterska var även patient på tbc-hemmet

Nu vill hon stämna staten för sin förlorade barndom och uteblivna skolgång

Irma Bergvall, 75, satt hemma i Biskopsgården i Göteborg och såg "Spårlöst försvunnen" i TV 3.

– Men där är ju Jarkko, tänkte hon. Men efternamnet Larsson stämde inte, Saarinen hette han.

Jodå, det var samma person som hon hade haft hand om och fäst sig vid på Lilla Sjukhemmet i Kopparberg några år i början av -40-talet.

Inte ett hårstrå

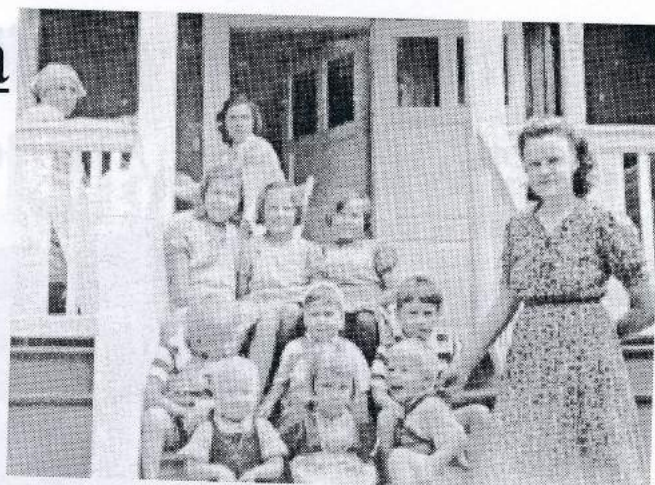
– Jag kände igen honom definitivt på bilden hemma hos hans syster, den syntes i TV. Det var samma pojke. Han var liten, skygg, skrämmd, utan ett hårstrå på huvudet när han

Irma Bergvall minns mycket väl Jarkko från tiden i Kopparberg. Hon har egna foton som stöd för minnet.

kom. Sen fick han ett långt blondt hår, berättar Irma.

– Och tänk, bara några dagar före TV-programmet tänkte jag börja söka efter honom!

En del av barnskaran på Lilla Sjukhemmet i Kopparberg 1942-43. Irma Karlsson till höger, Jarkko Saarinen längst fram till vänster.

Kojor i skogen

Irma var både patient och sjukvårdsbiträde i Kopparberg. Hon hade fått diagnosen tuberkulos av en läkare och hamnade där vid sju års ålder. Hon hade hunnit avverka nästan en termin av första året i skolan. Det är all skolgång Irma haft.

Så småningom fick hon hjälpa till att sköta de tolv finska barnen, för 25 kronor i månaden, om nätterna sov hon bland de svårt tbc-sjuka på sanatoriet nedanför. Dit fick hon flytta när Lilla Sjukhemmet uppläts till finska krigsbarn.

– Jag tror inte barnen hade någonstans att leka. Men de byggde kojor i skogen intill, minns jag. Det gjorde mej så ont om barnen, att man lät dem vistas bland de svårast tbc-sjuka, säger Irma.

Äntligen rätt diagnos

Inte förrän hon vid 21 års ålder förlovat sig med en pojke och flyttat till Trelleborg fick hon rätt diagnos.

– Jag tålde inte luften i Trelleborg, men kom till en kunnig läkare i Lund. Han konstaterade att jag aldrig haft tbc, det var astmatisk bronkit hela tiden. Det är ett under att jag inte blev smittad i Kopparberg.

Irma är glad att hon åter fått kontakt med sin lille skyddsling Jarkko. Hon har skickat honom några foton från Kopparberg och berättat för honom om den tiden.

Ett drägligt liv

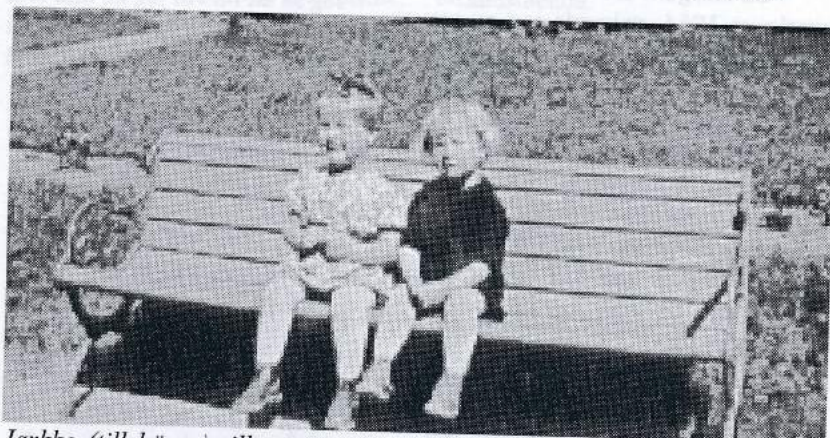
Nu lider hon svårt av MS, men kan förflytta sig med hjälp av rullator och kryckor. Hon har ändå kämpat sig till ett någorlunda drägligt liv, med fem barn.

Hon funderar nu på att stämna svenska staten för "förlorad barndom" och "utebliven skolgång".

– Bara för att visa hur svensk sjukvård kunde behandla människor! Och jag som alltid ville studera...

Men det är en annan historia.

Kai Rosnell

Jarkko (till höger) tillsammans med bästa lekkamraten Auli Alanko från Kouvola. - Henne minns jag, säger Jarkko.

Mellanbrodern dog - spårlöst borta

Jarkko och Leena Saarinen hade en bror med på resan till Sverige i maj 1942: Ismo Uolevi, född 1 januari 1939. Alla tre var i dålig kondition, Jarkko var smittad av tuberkulos.

Av registerkortet på Riksarkivet framgår att Ismo först vistats på ett isoleringshem en månad innan han hamnade på den gård i Halland dit senare även Leena och Jarkko kom.

Jarkko kom först till Lilla Sjukhemmet i Kopparberg där han tillbringade nästan två och ett halvt år.

Barnhem i Nystad

Leena kom till Säby gård, Ingarö, och troligen i februari 1943 till gården i Halland. Hon återvände till Finland i juni -43 för att återkomma ett år senare, i juni -44, till samma ställe.

– Året 1943-44 tillbringade jag på ett barnhem i Nystad. Mina föräldrar var ju döda. Det var hemskt, med en tyrannisk ledning, berättar Leena.

Registerkortet för Ismo berättar att han avled på Halmstads lasarett den 11 augusti 1943 (medan Leena var i Finland och Jarkko i Kopparberg). Dödsorsaken anges som "meningitis", hjärnhinneinflammation.

Misshandlad till döds?

I registret över avlidna krigsbarn förekommer samma uppgift.

Jarkko känner till att han har haft en bror som bodde på gården innan han kom dit.

Men han har en helt annan historia att berätta om Ismos död:

Hans "faster" (adoptivfaderns syster) berättade för Jarkko en gång att Ismo dog dagen efter det att han misshandlats på trappan till deras hus. Han lades i källaren. En läkare skrev att han dog i hjärnhinneinflammation, fast de sa att han blivit sparkad av en ko. På natten grävdes en grav i trädgården som blev Ismos sista vila.

Varför skulle fastern berätta sådant om det inte var sant?

Kyrkböckerna?

Jarkko har letat efter spår av Ismo utan att finna någonting. Han har inte funnit honom i kyrkböckerna, inte hittat någon grav vare sig på kyrkogården eller i trädgården (som han dock inte fått tillfälle att fingraska).

"Begravdes i trädgården!"

Jarkko råkade dessutom höra ett samtal mellan adoptivmodern och en dotter (i ett tidigare förhållande). Dottern frågar om en pojke på ett fotografi, modern svarar att "det är en bror till Jarkko men han är död". Dottern frågar om han ligger begravd på kyrkogården. "Nej", svarar modern, "han ligger i trädgården på vårt första bonnaställe. Men säg ingenting för Jarkko vet inget."

Jarkko är säker på att Ismo dog av den misshandel han utsattes för på gården.

Norrman försvann

En händelse som styrker honom i övertygelsen inträffade på våren 1947:

"Då kom en person och sökte jobb. Han fick börja med att lägga upp ett vedförråd, vi eldade i kakelugn på den tiden. Han gjorde det bra.

Han berättade att han var en efterlyst krigsförbrytare från Norge och kunde inte återvända dit, han försökte klara sig på diverse jobb i Sverige.

En dag skulle de alla tre (norrmannen, adoptivfadern och dennes bror som ägde halva gården) rensa ett dike som rann ut i en märkegrav. De gick sedan till nästa märkegrav som låg på granngårdens mark. De gick

ned för kanten alla tre. Jag såg aldrig vad som hände, men två kom tillbaka, norrmannen blev kvar för evigt."

– Nej, jag har ingen aning om vad han hette, inte ens förnamnet. Jag vet hur han såg ut. Han var mycket liten till växten. Jag tror han ville ha ut sin lön.

Anmälan togs inte emot

I mitten av 1950-talet gick Jarkko till fjärdingsmannen för att anmäla dessa misstänkta brott.

Han fick till svar, ordagrant, enligt Jarkko:

– Va fan står du och lögnar om din djävul, skulle en perfekt människa som xxx göra sig skyldig till sådant? Du skall vara glad att du har kommit till ett så bra hem och sluppit krigets Finland. Försvinn din fan, annars skall jag skicka dig till ett ställe där du får lära dig att veta hut!

Vad kunde en 14-åring göra? Ingen ville tro honom.

Dessa misstänkta brott är sedan länge preskriberade.

Vem vill gräva?

Det måste fortfarande finnas rester av ett barnskelett i den där trädgården, och rester av en kraftig kortväxt man i märkegravens.

Men vem skulle vara intresserad av sådant?

– Min adoptivfar fick givetvis medalj för att han tagit emot finska krigsbarn!

Kai Rosnell

Ett stort "TACK" till Pertti Mustonen

Jag har nog läst artikeln (i förra MN) av Pertti Mustonen minst sju gånger. Jag gråter vid samma ställen varje gång. Det är glädjetårar över det "lyckliga" slut som ändå gavs, och tårar av smärta, men också av tacksamhet över att någon för första gången frågar oss krigsbarn: hur hade du det?

Detta har saknats i hela vårt liv – i den så dominerande tacksamhet som vi barn alltid skulle ge uttryck för, krymptes vi till små människor.

Att få höra att vi duger, trots att vi inte längre kanske kan tala vårt modersmål, att vi inte längre bor eller

bott i landet på evigheter, så finns några i vårt gamla hemland som säger att vi är "deras egna – älskade", ja, det går inte att beskriva hur det känns.

Vi har genom föreningarna sökt och kanske också hittat våra gamla familjer – en del har gjort mycket positiva erfarenheter. Men också tvärtom – kanske vill familjerna inte minnas, kanske finns en massa skuld-känslor – från bägge håll?

Men just att få höra att vi var älskade och aldrig glömda – det är en lisa för själen!

Gui (Doris) Emanuelsson

Historielektioner på Beredskapsmuseet

Vi uppmanades bidra till en utställning på Beredskapsmuseet. Det kom in en hel del, bara en liten del har hittills fått plats i utställningen.

Var fanns pappa Pekkas medalj för tapperhet 1941? Och kransbanden i svart med guldbokstäver från mamma och oss barn, och blåvita band från kyrkbyn (eller staten?) från pappas begravning september 1941?

Utställningen "Anfall – andra världskriget 1941" var inte klar när vi besökte Beredskapsmuseet 6 april. Men jag hittade ett stort vackert foto, det sista fotot på Pirkko Ahlins familj, innan hon och systrarna, även foster-system, åkte till Sverige.

Det var rörande att Pirkkos mamma hade "offrat" två lakan för att kunna sy vackra vita klänningar till flickorna. Pirkkos adresslapp, uppförstora, hängde bredvid fotot. Och lite text om oss krigsbarn.

I den permanenta utställningen i bunkern fanns Leena Rosenbergs montage. Leena var fyra år när hon reste till Sverige. Bland sakerna fanns hennes lilla blå förkläde, adresslappen

Leena Rosenberg hade en egen monter.

Med på förhandsvisningen fanns (fr v) Vieno Mårtensson, Pirkko Ahlin, Gunnel Nordström och Annu Liikkanen. Till vänster fotot på Pirkkos familj.

och ett foto på några militärer, en av dem var troligen Leenas pappa.

Videovisning från krigsåren. Jag stod en god stund och mediterade. I skolan fick jag lära mig att polackerna 1 sept -39 endast hade kavalleri mot tyskarnas tanks. Hur var det i Sverige och Finland? Officerare red på sina fullblodshästar, men ardennerhästarna drog kanonerna.

Det var pappa Pekkas uppgift i Rukajärvi att ta hand om hästarna – inget svårt för en duktig hästkarl.

På filmen visades också flyget. Vad gjorde pappa Bengt som var flygare på krigsflygskolan F5? Flög han eller undervisade han? Hemma talades det aldrig om vad han gjorde. Var det hemligt eller ville man skona mig? Jag vet inte, alla som visste är nu döda.

Jag läste också mycket text. Bl a fick jag veta att Sverige sände 8 000 frivilliga till Finland 1939-40 – också morbror Nils-Sture från Stockholm, 24 år. Jag fick "ärva" hans ryggsäck, med blodspår, och sovsäck till scouthajkerna. I uppväxtåren tänkte jag inte på att sakerna varit med i vinterkriget. Nu kan jag fantisera om vad de varit med om.

Bland de frivilliga fanns också unga män från USA, en nyhet för mig.

En bild var från marskalk Mannerheims 75-årsdag 1942 när han fick besök av Hitler. Enligt texten försökte marskalken hålla honom kort!

Beredskapsmuseet drivs av Johan och Marie André. Marie är dotter till ett finskt krigsbarn. Museet öppnades 1999 och varje år har sitt tema. I år finska krigsbarn, Operation Barbarossa och Pearl Harbor, allt 60 år sedan. Skyltar vid vägen Viken-Mölle. För dem som är intresserade av historia under vår livstid kan jag varmt rekommendera ett besök.

Beredskapsmuseet i Djuramossa i Viken (vägen Helsingborg-Höganäs) 6 april 2001.

Vieno Mårtensson

Samma flicka här som på bilden till vänster - tro det eller ej. Pirjo-Leena Karvanen hette hon då.

Krigsbarn på Gotland

Sauli och Lea Jacobsson, Bunge, Anneli Gahm, Fardhem, Anneli Suominen, Sjonhem, Riitta Olsson, När, Liisa Pavasson, Fole, samt Dagny och Heikki Kahlström, Fårösund, var med på träffen i Visby.

Gotland tog emot cirka 2 000 finska krigsbarn under kriget. Några bor kvar där ännu.

Bland dem finns Liisa Pavasson som inbjudit krigsbarn till en träff sedan hon medverkat i pressen och Radio Gotland.

Sju krigsbarn kom till Björkstugan mitt i Visby, däribland Leila Ulvemo, ordf i Ostkustens Finska Krigsbarn (OFK). Hon berättade om verksamheten både lokalt och på riksplanet.

De flesta kände till flera krigsbarn

och skulle försöka få med dem till nästa träff onsdag den 6 juni kl 18 (samma ställe).

Gruppen beslöt ansluta sig till OFK. En egen förening på Gotland kan bli aktuell senare, beroende på intresset.

Leila fick en extra natt i Visby (vintertidtabellen!). Det visade sig att hon och Liisa båda kom från Karhula, och båda återvände dit 1946. Det blev en lång "pratnatt".

Lättare än du tror – men även dyrare än du tror

"Finska Lättare än du tror", den nya läroboken i finska, finns att köpa hos bokhandlarna även i Sverige.

Finska Bokhandeln, Birkagatan 21, 11336 Stockholm, tel 08-323313 (e-mail: mirja.huusko@swipnet.se), tar enhetspris 800 kr för boken och kassetterna, plus porto. Separat kostar boken 330 kr och kassetterna 530 kr.

Paketet är betydligt dyrare i Sverige än i Finland, men så är bokmomsen mycket högre här.

Ett sätt att få tag på boken är att försöka i Finland. Antingen en bokhandel där, eller direkt från förlaget:

**Kundtjänst, Box 800
FIN-00043 EDITA
Finland**

Ny bok

Iris Andersson i Linköping har nu fått berättelsen om sina upplevelser som krigsbarn tryckt i bokform på Sahlgrens bokförlag, Otalampi.

Titeln är "Med dubbla identiteter".

Som författare står Marianne Jacobsen, en väninna till Iris.

Boken kan beställas genom Gunnel Johansson, Eddagatan 4, 723 55 Västerås, och kostar 160 kronor.

Barn till ett krigsbarn

söker kontakt med människor med samma erfarenheter, som alltså påverkats av en förälders obearbetade trauman och följderna därav.

*Katharina Andersson
Battonstrasse 2
D-60311 Frankfurt am Main
E-mail: kati@gno.de*

Rehabilitering för krigsbarn?

Riksdagsmotion om krigsbarnens rehabilitering är inlämnad i mars 2000 av Tuija Nurmi, moderat.

Motionen är under behandling hos riksdagens social- och hälso-utskott. Inga medel är avsatta i nästa års budget.

Avsikten med rehabiliteringen är, att var och en kan få hjälp efter sina behov. Vi måste **kartlägga behoven** och kräva lämplig rehabilitering på samma sätt som krigsveteranerna har fått. Nu finns det inte så många kvar i livet av dem.

Var och en av oss bör kontakta släkt och vänner i Finland och se till att de engagerar sina riksdagsmän. De röstar ju direkt på personer och kan avkräva prestationer av dem.

RFK bör kanske påverka via Utlandsfinländarparlamentet.

Tuija Nurmi är även ledamot av Riksförsäkringsverket och dessutom riksdagsman.

Leila Ulvemo

Grattis till Guldspaden!

Föreningen Grävande Journalisters pris i bokklassen har gått till Kaa(rina) Eneberg, tidigare under många år journalist på DN.

Hon sade upp sig för att skriva boken "Tvingade till tystnad" om de många svenskar, framför allt från norr, som utvandrade till sovjetiska Karelen för att bygga idealsamhället.

Många av dem försvann till fångläger eller arkebuserades. De som lyckades återvända till Sverige möttes med misstänksamhet och "tvingades" till tystnad.

Många finländare sökte också lyckan i Karelen.

Kaa Eneberg kom till Sverige som krigsbarn. Hon har skrivit många uppmärksammade reportage i detta ämne i Dagens Nyheter.

Det är ett jättearbete Kaa Eneberg gjort, så priset är i högsta grad välförtjänt.

Nu har hon också fått Sveriges Advokatsamfundets journalistpris på 25 000 kr. Dubbelt grattis!

Kai Rosnell

RIKSFÖRBUNDET FINSKA KRIGSBARN

Verksamhetsberättelse år 2000

Årsmöte: Årsmöte hölls på Hotel Åhus Strand i Åhus den 20/5 2000. Arrangör var Skåneföreningen Finska Krigsbarn i samarbete med RFK. Antalet deltagande medlemmar var ca 75. Dessutom deltog ett hundratal gäster från Sverige, Finland och Danmark. För första gången deltog samtidigt de tre ordförandena från Sverige, Finland och Danmark.

Styrelsen: RFK:s styrelse under 2000 har bestått av följande personer:

Ordförande Pirkko Ahlin, Karlstad.

Lokalavdelningarnas representanter, ordinarie samt ersättare:

Gävle-Dala: Irja Olsson och Reino Heino.

Göteborg: Pentti Käppi sekr. och Pirkko Loippo.

Mellansverige: Gunnel Johansson och Raimo Berglund.

RFK - direkt: Kalle Seppä v.ordf. och Maija - Liisa Hedgren.

Skåne: Gunnel Nordström och Kostti Markkanen.

Stockholm: Sinikka Ortmark Almgren och Kai Rosnell.

Revisorer, ordinarie: Birger Hansson och Auvo Klefström.

Revisorsuppleant: Sam Halonen-Norlin.

Styrelsemöten: Fem protokollförda styrelsemöten har hållits. Den 22/2 i Karlstad, den 19/5 i Åhus, den 20/5 konstituerande möte i Åhus, den 19/8 i Stockholm samt den 21/10 på Immigrantinstitutet i Borås.

Medlemsavgiften: Medlemsavgiften har under året varit oförändrad, dvs 75 kr/ medlem från lokalavdelningarna. RFK-direktanslutna har betalat 150 kr. RFK-anslutna som även är medlem i lokalförening icke ansluten till RFK har betalat 75 kr. Antalet betalande medlemmar under året har varit ca 500.

Ekonomi: Ekonomisk redogörelse lämnas av kassör och revisorer och bifogas denna berättelse.

Lokalföreningar: Föreningen Finska Krigsbarn i Gävle-Dala, Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige, Göteborgsföreningen Finska Krigsbarn, RFK-direktanslutna, Skåneföreningen Finska Krigsbarn, Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn.

Valberedningen: Valberedningen har bestått av följande ledamöter:

Gui Emanuelsson, Sundbyberg sammankallande, Arvo Oljakka, Höör, Reino Lamminheimo, Kungälv, Kaarina Rundström-Skoog, Örebro, Keijo Yndén, Lund, Salme Lundqvist, Östersund, suppleant.

MedlemsNytt: Redaktionen för medlemsnytt har under året varit: Kai Rosnell, Knivsta, chefredaktör, Pirkko Ahlin, Karlstad, ansvarig utgivare, Gui Emanuelsson, Sundbyberg, Gunnar Sältin, Stockholm.

Tidningen har utkommit med 4 nummer. Alla medlemmar får tidningen (ingår i medlemsavgiften). Dessutom har tidningen haft 30 prenumeranter.

Övriga organisationer: RFK är medlem i Suomi-Seura samt Immigrantinstitutet i Borås.

Dokumentationen: Arbetet med dokumentationen har påbörjats. Berättelser har samlats in och är under redigering. Enkät är under utskick och ska sammanställas. Kontakt har tagits med Projektgruppen Levande Historia samt med Nordiska Museet. Hos Immigrantinstitutet förvaras dokumentärt material.

Representation: RFK har representerats vid möten i Danmark (Odense), samt Finland, (Helsingfors, Lahti, Kotka).

Samarbete: Ett samarbete mellan föreningarna i Sverige, Finland och Danmark har under året intensifierats. Medlemstidningarna skickas till varandra och kontakter hålls.

Övrigt: Som medlem i Suomi-Seura hade RFK två deltagare med i Utlandsfinländarparlamentet i Helsingfors den 6 - 7 november 2000, Kai Rosnell och Pentti Käppi. De resolutioner som antogs finns förvarade hos deltagarna samt ordföranden.

RFK representerades vid firandet av Sveriges nationaldag på Skansen av tre representanter från Mellansvergeföreningen.

RFK representerades på årets bokmessa i Göteborg i ett miniseminarium. Sinikka Ortmark Almgren samtalande med Ann-Maj Danielsen om hennes bok "Att inte höra till".

RFK arrangerade tillsammans med Värmlands Museum i februari en utställning kring boken "Impi från Suomussalmi - Finlandsbarn i Sverige 1944-1945" av Gunilla Bönner. Bidrag utgick från Studieförbundet i Karlstad samt från Kulturförvaltningen i Karlstad Kommun.

RFK gjorde ett uttalande i fallet Kimberley. Uttalandet skickades till olika tidningar. Dagens Nyheter tog som enda tidning in detta den 2 september 2000.

RFK har genom Immigrantinstitutet kommit med en hemsida på internet med adress: www.immi.se/krigsbarn

Riks-2001: Göteborgsföreningen har inbjudit till årsmöte i Kungälv den 5 - 6 maj 2001.

Mål 2001:

- Att fortsätta intentionen med att göra RFK mera känt utåt. Det finns fortfarande krigsbarn som inte vet om att vi finns.

- Att fortsätta det påbörjade arbetet med dokumentationen.

Härmed tackar RFK:s styrelse alla som arbetat inom lokalföreningarna och inom RFK under det gångna året. Vi önskar alla lycka till med det fortsatta arbetet inom våra föreningar under år 2001.

För Riksförbundet Finska Krigsbarn

Pirkko Ahlin, ordf.

Årsredovisning

Riksförbundet Finska Krigsbarn 31.12.2000.

Balansräkning

<u>Tillgångar</u>	2000.12.31	1999.12.31
Kassa	3 977,00	3 071,50
Postgiro 1	7 485,61	957,17
Postgiro 2	0,00	18,27
Nordbanken (tid. Girokap.kto)	10 705,66	28 652,88
Diverse fordringar	5 209,25	0,00
Summa tillgångar	27 377,52	32 699,82
<u>Skulder och eget kapital</u>		
Diverse skulder	2 119,50	3 716,00
Aune Karlssons barnfond	958,50	0,00
Eget kapital	28 075,32	27 413,49
Årets resultat	-3 775,80	+1 570,33
Summa skulder och eget kapital	27 377,52	32 699,82

Resultaträkning

<u>Intäkter</u>		
Medlemsavgifter	38 700,00	25 000,00
MedlemsNytt	1 653,00	13 112,50
Vykort	350,00	1 250,00
Överskott årsmöte	4 376,25	3 011,00
Räntor	99,45	171,74
"Aunes stipendium"	0,00	625,00
Flaggmärken (gamla, återfunna)	125,00	75,00
Flaggmärken Åbo	0,00	450,00
Rest insamling Kosovo	0,00	283,50
Minnesplattan	0,00	4 678,59
Försäljning "medaljer"	1 905,00	0,00
Summa intäkter	47 208,70	48 657,33
<u>Kostnader</u>		
MedlemsNytt (inkl program för 7 000:-, gäller 1999)	18 082,00	26 769,00
Reseersättning	17 786,50	8 101,50
Kontorsmaterial	1 611,50	778,00
Telefon, porto	3 057,50	1 776,50
Vykort	0,00	3 109,00
Övriga kostnader	394,00	0,00
Medlemsavgifter	897,00	1 730,00
Representation	4 526,00	936,00
Styrelsemöten	3 071,00	2 330,50
Kopiering	920,00	299,00
Böcker	157,00	450,00
Pg-avgifter	482,00	801,00
Kursförlust	0,00	6,50
Årets förlust	-3 775,80	+1 570,33
Summa kostnader	47 208,70	48 657,33

Karlstad och Oxie i maj 2001.

(Namnteckning)

Pirkko Ahlin, ordf.

(Namnteckning)

Gunnel Nordström, kassör

2001-05-15

B Hansson, revisor

Kryssning!!!

Vad sägs om en kryssning från Gävle till Mariehamn till Stockholm? Med Krigsbarnsseminarium!

Gävle-Dala arrangerar en sådan, i samarbete med Marjavaara Resor i Gävle som chartrat färjan Dancing Queen. Mellansverige hakar på arrangemanget som är öppet för alla intresserade.

Datum är måndag-tisdag 13-14 augusti 2001. Båten avgår kl 19 från Gävle, Granudden, och kommer till Stockholm dagen efter kl 16.30.

Det är alltså lämpligt att ta sig till och från båten med allmänna kommunikationsmedel (buss brukar bli billigast).

Priset för kryssningen från cirka 800 kronor och uppåt, beroende på hyttkategori. Priset inkluderar buss från Sandviken till Gävle och från Stockholm åter till Gävle/Sandviken, dessutom buffé med öl/vin/vatten och brunch. Underhållning ombord.

Upplysningar på tel 026-10 53 70 eller 026-10 53 60. Tala om att det gäller "krigsbarnskryssningen".

Kemi-nejdens Krigsbarn

firar tioårsjubileum 14-15 juli 2001.

Start lördag kl 14, Brödfabrikens lokaler, Sankarikatu 7, Kemi. Kvällsfest på hotell Merihovi (middagen kostar 160 FIM).

Deltagaravgiften 80 FIM inkluderar kaffe på lördagen och laxsoppa till lunch på söndag.

Var och en ordnar sitt eget logi. Vid anmälan till hotellet bör du anmäla att du deltar i krigsbarnsmötet.

Förslag på hotell:

Hotell **Merihovi**, Keskuspuistokatu 6-8, FIN-941 00 Kemi. Tel +358-16-45 80 111. Dubbelrum 225 FIM per person/natt.

Hotell **Palomestari**, Valtakatu 12, FIN-941 00 Kemi. Tel +358-16-25 71 17. Dubbelrum 200 FIM per person/natt.

Bindande anmälan senast 15 juni till **Martti Pursiainen**, Juntonkatu 6 A 4, FIN-941 00 Kemi, tel +358-16-262 606, eller **Eila Leminahon**, Koivuharjunkatu 78, FIN-941 00 Kemi, tel +358-16-260 250, eller **Eine Manninen**, Isoahonkatu 1, FIN-947 00 Kemi, tel +358-16-23 27 89.

S:t Michel-nejdens krigsbarnsförening

inbjuder till

Nordiska Krigsbarnsdagar 24-26 augusti 2001.

Tema: Krigsbarnen i högkvarterstaden.

Fredag

Kl 12-14: Anmälan, Hotell Nuijamies, Porrassalmenkatu 21.

Inkvartering på hotellen.

Kl 14-18: Museibesök. Buss från S:t Michels torg. Målen: högkvartermuseet, signalcentralen Lokki, infanterimuseet och S:t Michels klubb där det serveras kaffe.

Kl 18-22: Kväll på officersklubben, Jääkärinkatu 8. Musik, sång, ärtsoppa.

Lördag

Kl 11-13.30: Anmälan, Hotell Nuijamies och

Kl 15-16 i kongresshuset Mikaeli.

Kl 12-14: Krigsbarnsseminarium i bibliotekets Mikkeli-sal.

Dr Martin L. Parsons talar om den brittiska krigsbarnsevakueringen. Diskussion.

Kl 16-18: Huvudfesten i kongresshuset Mikaeli, Sointukatu 1. Busstransport från torget.

Musik, festtal av riksdagsman, brigadgeneral Olli Neponen.

Föredrag om "S:t Michel, högkvarterstaden", av överste Kalevi Salovaara.

Kl 19.30: Festsupé, Hotell Nuijamies. Musik, dans.

Söndag

Kl 9.30: Kransnedläggning vid marskalk Mannerheims staty och vid Hjaltegravarna.

Kl 10: Gudstjänst i landsförsamlingens kyrka, Otavankatu 9.

Kl 11.30: Avskedskaffe i församlingshuset, Otavankatu 9.

Anmälningssblankett

S:t Michel 24-26 augusti 2001.

Namn:

Adress:

Tel:

Kryssa för det som du vill delta i:

Deltagaravgift	☐ fredag	FIM 50
	☐ lördag	FIM 100
Kväll vid officersklubben	☐ (fredag)	FIM 70
Museirunda	☐ (fredag)	FIM 100
Festsupé	☐	FIM 170
Deltar i lördagens seminarium	☐	
	Summa	FIM

Sänd kupongen till

Risto Vasara, Viertolantie 6, FIN-76850 Naarajärvi, Finland.

e-mail: risto.vasara@pp.inet.fi eller till

Marjatta Torssonen, Kaituentie 27 C 36, FIN-50160 Mikkeli, Finland.

Betalning till bankkonto (Nordbanken, Stockholm) 5130-2891 (Finlands krigsbarnsföreningars centralförbund/Suomen Sotalapsiyhdistysten keskusliitto) senast 30 juni 2001. I Finland till Mikkelin Seudun Sotalapset ry, Merita 109930-410310.

Högkvarterstaden

S:t Michel (Mikkeli) var platsen där marskalk Mannerheim hade sitt högkvarter under Finlands krig mot Sovjet.

Här arrangeras krigsbarnens somardagar 24-26 augusti.

Utöver vidstående program kan man besöka **landskapsarkivet** och se kyrkoböckerna för de avträdde församlingarna (öppetider vardagar till 16.15, stängt lördag-söndag). Om man vill leta efter sina rötter eller sina släktingar i arkiven måste man personligen kontakta arkiven i förväg.

Pohjola-Nordens S:t Michel-krets har samtidigt en sommarträff. Man kan haka på deras program, t ex på lördagens videovisning av staden i Stadshuset kl 10-11.30.

Betalning (deltagaravgift, museibesök, festsupé m m) kan göras till ett bankkonto i Sverige (se anmälningssblanketten).

Arrangerande krigsbarnsförening vill ha anmälningarna senast 30 juni.

Var och en sköter sin egen inkvartering. Tala om att det gäller "krigsbarnsdagar" för att få rabatt.

Lämpliga hotell i stadens centrum: Hotell **Cumulus**, Mikonkatu 9, tel 015-20511.

Hotell **Nuijamies**, Porrassalmenkatu 21, tel 015-321 150.

Hotell **Vaakuna**, Porrassalmenkatu 9, tel 015-20201.

Hotell **Kaleva**, Hallituskatu 5, tel 015-2061500 (reservering från hotell Vaakuna).

Andra alternativ:

Hotell **Varsavuori**, Anttolantie 10, tel 015-367111.

Anttolanhovi (rökfri), Hovintie 224, Anttola, (22 km från Mikkeli), tel 015-76811.

Tertin kartano, Kuopiontie 68 (7 km från Mikkeli), tel 015-176012.

Visulahti turistcentrum, tel 015-18281.

Gasthaus Mikkeli, Nuijamiestenkatu 63, tel 0400-956290.

Buss t/r H:fors-S:t Michel

Arrangörerna planerar ordna buss-transport från och till hamnen i Helsingfors för tillresande svenska besökare. Meddela om du vill åka med bussen. *Se även sidan 15.*

På gång i Lokalföreningarna

Stockholm

Söndag 17 juni: Utflykt till Grinda i Stockholms skärgård med Cinderella II från Standvägen nedanför Dramaten kl 9.30, åter 15.45. Samling vid kafen senast 9.15. Egen "matkorg". 125 kr t/r. Anmäl till Marja Kinon, 08-6267847 eller 0733-944965 senast 15/6.

Sista torsdagen i sept-nov träff på Kristinehovs Malmgård, Kristinehovsg. 2, kl 18.30.

Preliminärt program:

27 sept: Singa Sandelin berättar om sin bok "Gäst i eget hem".

25 okt: Video- och berättarkväll.

Skåne

Lördag 4 augusti: Sommarträff hos Ritva och Berndt Jönsson i Pärup strax utanför Hörby. Samling kl 15 till kaffe, aktiviteter och grillning. Självkostnadspris. Anmäl senast 29 juli, tel 0415-62022.

Gävle-Dala

Måndag-tisdag 13-14 aug: Kryssning Gävle-Mariehamn-Stockholm. Se sid 13!

Söndag 2 sept: Informationsträff hos Irja Olsson, Arentvägen 5, Gävle, kl 13.

Gruppresa till S:t Michel

Tänker du resa till krigsbarnsträffen i S:t Michel i augusti?

FKMS (Finska Krigsbarn i Mellansverige) planerar en gruppresa dit.

Avresa med båt från Stockholm 23 augusti kl 17 till Helsingfors. Från Helsingfors söndag 26 augusti kl 17.30.

Priset 1 500 kr inkluderar resan, del i tvåbäddshytt, buffémiddag och sjöfrukost på både ut- och hemresan.

Tillkommer ev tåg- eller bussresa H:fors-S:t Michel t/r (tåget kostar 238 kr).

Anmäl till Gunnel Johansson, Eddagatan 4, 723 55 Västerås, tel 021-22058, senast 6 augusti, betalning senast 13 augusti till postgiro 6234061-7.

Glöm inte att anmäla ditt deltagande till arrangörerna i S:t Michel också!

Inkvarteringen där får du sköta på egen hand. *Se sidan 14!*

Mellansverige

Lördag 16 juni: Försommarträff hos Ahlins, John Ericssonsg. 55, Karlstad, kl 14. Samtal, info om dokumentationen. Meddela Pirkko Ahlin (054-158638) senast 14 juni så kaffet och smörgåsarna räcker till!

Ostkusten

Måndag 11 juni: kl 18: Terminsavslutning, Finlands historia, hos Leila Ulvemo på Mysingsö kl 18. Tel 0491-19535 eller 77403.

Torsdag 13 sept: Medlemsmöte hos Mirja Axelsson, Länsmansg. 5, Oskarshamn, kl 18. Tel 0491-12917.

Måndag 29 okt: Medlemsmöte hos Aino Samuelsson, Döderhultsv. 14, Oskarshamn, kl 18. Tel 0491-13483.

Göteborg

Torsdag 7 juni: Våravslutning hos Pentti Käppi, Sjögången 30, kl 17.

Torsdag 30 aug: Pojkarnas afton, Medborgarhuset, Braheg. 11, Göteborg, kl 19. Förhandsanmälan till Käppi, 031-291688, eller Reino Lamminheimo, 0303-211198.

RFK-info

9-10 juni 2001: Finnebørn i Danmark, årsmöte, Den Nordiske Lejrskole, Hilleröd, Nordsjälland.

14-15 juli 2001: Keminejdens Krigsbarn, 10-årsjubileum. Se sid 13.

24-26 augusti 2001: Krigsbarnsdagar i S:t Michel. Se sid 14.

11-12 maj 2002: Riks 2002, med tioårsjubileum, Gävle.

Dokumentationsgruppen

består av

Pirkko Ahlin, John Ericssonsg. 55, 652 19 Karlstad, tel 054-158638.

Sinikka Ortmark Almgren, Furusundsg. 18, 115 37 Stockholm, tel 08-6615808.

Pentti Käppi, Sjögången 30, 421 71 V Frölunda, tel 031-291688.

Kai Rosnell, Köllängsv. 10, 741 42 Knivsta, tel 018-380009.

Gunnar Sältin, Odeng. 47, 4 tr, 113 51 Stockholm, tel 08-6731869.

Riksförbundet

Finska Krigsbarn

väljer vid sitt årsmöte en ordförande för ett år samt revisorer och valberedning. Styrelseledamot och suppleant utses av varje lokalförening.

Styrelsen för 2001:

Ordförande:

Irja Olsson, Arentvägen 5, 806 48 GÄVLE. Tel 026-167678.

Föreningen Finska Krigsbarn i Gävle-Dala (FKGD):

Reino Heino, Valhallavägen 19 A, 811 40 SANDVIKEN. Tel 026-256658. Suppl: Vakant.

Föreningen Finska Krigsbarn i Mellansverige (FKMS):

Gunnel Johansson, Eddagatan 4, 723 55 VÄSTERÅS. Tel 021-22058.

Suppl: Raimo Berglund, Välljärmsgatan 240, 724 73 VÄSTERÅS. Tel 021-354507.

Göteborgsföreningen Finska Krigsbarn (GFK):

Pentti Käppi, Sjögången 30, 421 71 VFRÖLUNDA. Tel 031-291688.

Suppl: Pirkko Loippo, Basung. 40, 421 40 VFRÖLUNDA. Tel 031-452238. Stockholmsföreningen Finska Krigsbarn (SFK):

Gui (Doris) Emanuelsson, Mjölnerbacken 15, 4 tr, 174 48 SUNDBYBERG. Tel 08-7333187.

Suppl: Kai Rosnell, Köllängsv. 10, 741 42 KNIIVSTA. Tel 018-380009.

Skåneföreningen Finska Krigsbarn (SKFK):

Gunnel Nordström (kassör), Fajansv. 102, 238 40 OXIE. Tel 040-545696.

Suppl: Kosti Markkanen, Ribetua-torp, 297 94 DEGEBERGA. Tel 044-352412.

Ostkustens finska Krigsbarn (OFK):
Leila Ulvemo (sekr), Lilla Köpmansgatan 4, 572 30 OSKARSHAMN. Tel 0491-77403.

Suppl: Mirja Axelsson, Länsmansg. 5, 572 32 OSKARSHAMN. Tel 0491-12917.

Direktanslutna till RFK (RFK):

Kalle Seppä (vice ordf), Kastgränd 5, 302 53 HALMSTAD. Tel 035-213075.

Suppl: Maija-Liisa Hedgren, Nygatan 37, v 1, 891 43 ÖRNSKÖLDSVIK. Tel 0660-372131.

RFK:s hemsida:

www.immi.se/krigsbarn

Avs: RFK
c/o Kai Rosnell
Kölängsvägen 10
741 42 Knivsta

B-POST

Samhällsengagerad ordförande som kan sjunga ut

”Jag vill ge röst åt de svaga i samhället”

Hon kan ta sig ton, och hon kan sjunga ut, riksförbundets nya ordförande.

Irja Olsson återkom nämligen till Sverige långt efter sin krigsbarnstid med syftet att studera sång.

– I sex år gick jag hos operasångerskan Daga Kastel i Gävle. Hon blev som en mor för mig och mina systrar.

Ett år som krigsbarn i Hofors

Arja och Irma följde alltid i Irjas spår och kom alltså också tillbaka till Sverige.

Krigsbarnstiden, ett knappt år, tillbringade Irja i Hofors, innan hon i maj 1945 återvände hem till Kemi och skolan.

Hon är född 1937 (jag vill inte avslöja hennes ålder) och bor sedan mitten av 50-talet i Gävle, är gift med Evans och har barn och barnbarn.

Sång, musik, teater...

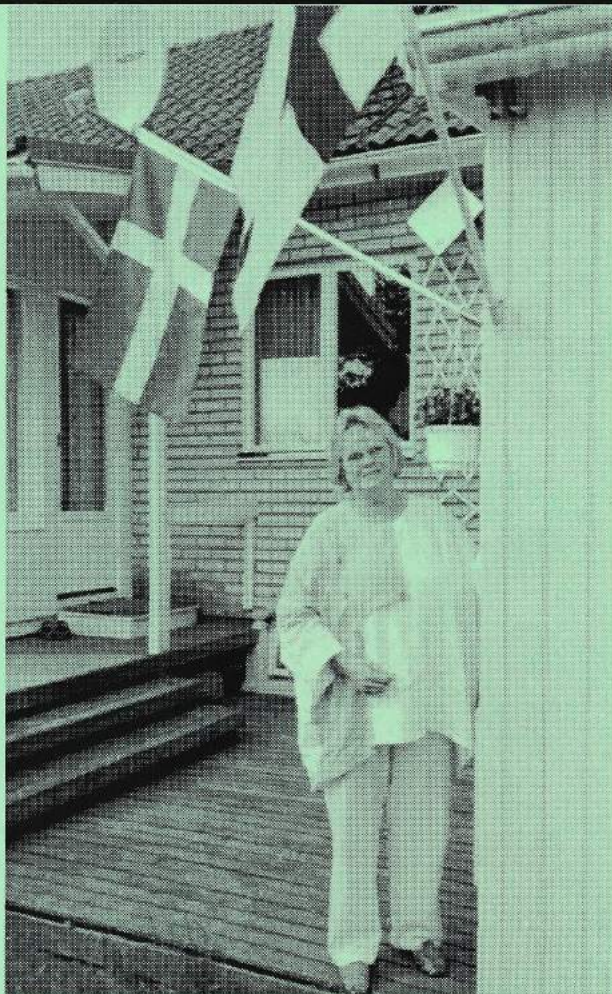
Utöver sång – hon har t o m vunnit sångtävlingar! – har hon sysslat mycket med folkdans och teater. Hon har varit lärare, bl a på Nordiska Folkhögskolan i Kungälv, men det som gjort henne känd i Gävleborg är hennes arbete som reporter på Radio Gävleborg, finska redaktionen.

– Jag känner nog till nästan alla finländare i Gävleborg och har intervjuat de flesta, säger hon.

Rösträtt för invandrare

I rollen som reporter var hon djupt engagerad i samhällsfrågor, kämpade hårt för rätten till finska språket i skolan, stod bakom kraven på bildandet av hemspråksklasserna i Gävle och bakom kraven på kommunal rösträtt för invandrare.

Hon förde fram kraven i otaliga möten med partierna, i de finska spalter där hon ofta medverkade, och i radio-

Irja Olsson, född Kerttula, avstod från en möjlig karriär som operasångerska och blev finländarnas röst i Radio Gävleborg.

programmen. Det är främst det engagemanget som gjort henne så respekterad bland lyssnarna.

– Det har varit viktigt för mig att ge röst åt de svaga grupperna i samhället. Det blev ju senare också Lokalradions policy.

Stort kontaktnät

Hon har skapat sig ett värdefullt kontaktnät, och lyssnarna har haft förtroende för henne. Hon var i flera år ordförande för Gävle Finska Klubb. Nu är hon avtalspensionär.

Om sitt omväxlande och brokiga arbetsliv säger hon:

– Jag har fyllt en plats där det funnits behov. Mitt motto är att människan kan allt hon vill.

Text och bild: Kai Rosnell